

silnicu pre auto, ktoré išlo za ním a značeniami naznačilo, že ho chce predísť. Podľa pravidiel pre súťaž predbehánie bolo dovolené len v tom prípade, keď predný jazdec dá znamenie ku predídeniu. Keď by obžalovaný nebol dal riadičovi nasledujúceho auta znamenie, že môže predísť, nesmel tento predbiehať a ani obžalovanému ani osobám, ktoré boli v jeho aute, nehrozilo nebezpečie, že druhé auto na ne narazí. Obžalovaný nemal síce brániť druhému autu v predbehnutí. Avšak na druhej strane nemal mu uvoľniť cestu i hneď a za každých okolností, nedbajúc opatrnosti, potrebnej k zachráneniu života a zdravia osôb, ktoré boli v jeho aute, lež mal po prípade ísť ďalej pred nasledujúcim autom a odbočenie na okraj cesty odložiť až do okamihu, keď to bude možné bez nebezpečia pre život a zdravie ľudí, a až do takého okamihu vyčkať so znamením, že riadič nasledujúceho auta môže predbehnúť. Ovšem, chcúc odbočiť na okraj silnice, bol by obžalovaný musel vidieť, či nie sú tam prekážky, a preto aj týmto cieľom ako aj preto, aby zabránil prípadnému nebezpečeniu pre život a zdravie ľudí, bol by musel za týchto okolností tiež primerane zmierniť rýchlosť jazdy svojho auta. Rozhodne nemal obžalovaný odbočovať na miesto, ktorého pre prach dobré nevidel, a to ešte s rýchlosťou, ktorá nebola primeraná okolnostiam. Dôvod zmätku podľa § 385 č. 1 a) tr. p. bol tedy neprávom uplatňovaný.

Čís. 4818.

Vybízením ke hromadnému neplnění veřejnoprávních povinností ve smyslu § 15 čís. 1 zák. na ochr. rep. je i vybízení dětí ke školní stávce.

Nepravdivou po rozumu § 18 čís. 2 a 3 zák. na ochr. rep. je zpráva i tehdy, když sdělený příběh nabývá zamlčením nebo změnou i jen některých jeho složek tvárnosti jiného příběhu a takto je v rozporu se skutečnými událostmi, ku kterým se zpráva vztahuje.

§ 18 čís. 2 zák. na ochr. rep. nepředpokládá vědomí pachatelovo o tom, že zpráva znepokojí obyvatelstvo nějakého kraje nebo místa nebo jeho část (čí. 1 § 18 cit. zák.).

Pro skutkovou podstatu přečinu podle § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep. stačí porušení jen jednoho ze statků tam chráněných (veřejného pořádku šířením nepravdivé zprávy, že četníci stříleli do bezbranných dětí, aniž lid vyzvali k rozchodu).

(Rozh. ze dne 23. října 1933, Zm I 64/32.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 16. října 1931, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem šíření nepravdivých zpráv podle § 18 čís. 2, 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přečinem výzvy k neplnění zákoných povinností podle § 15 čís. 1 téhož zákona, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost, jež vytyká napadenému rozsudku zmatečnost podle čís. 5 a čís. 9 a) § 281 tr. ř., není důvodná. Po stránce hmotně-právní namítá stížnost, že stěžovatelce šlo jen o dovolení jedné jediné pausy na té které škole, tedy celkem ve dvou případech v N. a P., což prý není žádný zjev hromadný. Než tu stížnost přehlíží, že rozsudek shledává neplnění veřejnoprávních povinností ve školní stávce školních dětí, jichž bylo v dotčené učebně P. školy 50 (žáček), jimž všem výzva stěžovatelčina svědčila a že i v třídě N. školy, jejíhož učitele T-ého stěžovatelka za dvouhodinnou stávku žádala, bylo 30 žáček, na nichž všech stěžovatelka žádala, by také stávkovaly (nezúčastnily se vyučování). Jelikož pak neplnění veřejnoprávních povinností vyčerpává se pojmově v pouhé nečinnosti, zejména školní stávka v neúčasti na školním vyučování, nezáleží na další, stížností namítané okolnosti, že stěžovatelka nežádala od dětí vůbec žádného aktivního činu. Pochybenou jest i poslední námitka, že choditi do školy není veřejnoprávní povinností dětí. Malý školský zákon čís. 226 sb. z. a n. 1922 praví v § 11, že povinnost c h o d i t i do školy obecné (ludové) i občanské počíná se . . . a trvá plných osm školních let, a § 23 ř. zákona čís. 62 ř. zák. 1869 stanoví přechodné a trvalé výjimky z povinnosti, c h o d i t i do školy veřejné, a § 24 téhož zákona upravuje odpovědnost rodičů za pravidelnou návštěvu školy d ě t m i, které jsou povinny c h o d i t i do školy. V úvahu přichází i, že dítě může býti k povinné návštěvě školy nuceno kárnými prostředky školy a rodičů (pěstounů). Proto není právně pochybený předpoklad napadeného rozsudku, že i dítě má povinnost, a to — jelikož jest uložena a upravena jinými zákony než občanským zákoníkem — veřejnoprávní povinnost k návštěvě školy, tudíž i k účasti na vyučování (srovnej ohledně učňů a pokračovacích škol nále z č. 2269 sb. n. s.); pro názor stížnosti, že řádné plnění této povinnosti, ba dokonce ani řádné plnění povinnosti rodičů starati se o řádnou návštěvu školy dětmi není zaručeno ustanovením § 15 čís. 1 zákona na ochranu republiky, není při povšechném znění tohoto ustanovení ani nejmenší opory a stížnost sama neodůvodňuje, proč by bylo citované ustanovení omeziti na povinnosti k placení daní, konání vojenské služby, vydání svědectví a podobné. Výtky a námitky, jimiž napadá stížnost výrok o vině ohledně přečinu § 15 čís. 1 zákona na ochranu rep., prokázaly se tedy vesměs neodůvodněnými.

Stížnost není odůvodněna ani, pokud shledává zmatečným i výrok odsuzující stěžovatelku pro přečin podle § 18 čís. 2 a 3 zákona na ochranu republiky. Pokud jde o přečin § 18 čís. 2 a 3 zákona na ochranu rep., nelze souhlasiti s námitkou stížnosti, že zpráva nestane se nepravdivou tím, že mluvčí zdůrazňuje z líčené události jen momenty nepříjemné a dráždivé, opomíjeje ostatní. Nepravdivou po rozumu cit. zákonného ustanovení je zpráva i tehdy, když sdělený příběh nabývá zamlčením anebo změnou i jen některých jeho složek tvářnosti jiného příběhu a takto jest v rozporu se skutečnými událostmi, ke kterým zpráva se vztahuje. Proto nebylo předpokladu nepravdivosti zprávy

stěžovatelkou šířené na závalu a tím méně je s tímto předpokladem v rozporu rozsudečné zjištění, že tvrzení stěžovatelčino bylo nebo že souzená zpráva byla (úmyslně a tendenčně) uzpůsobena a přihrocena, třebaže je tímto zjištěním vysloveno, že zpráva nebyla v celku (přesněji v každé složce) nepravdivá, nýbrž líčila skutečné události, jež však převracela. Dovočováním, že z obsahu trestních spisů vychází najevo, že zpráva vůbec nebyla nepravdivá, nedoličuje stížnost žádnou ze zmatečností uvedených v § 281 tr. ř. po zákonu, neboť nadržuje se jednak správného doslovu a smyslu rozšiřované zprávy, jak byla zjištěna napadeným rozsudkem, jednak necituje správně obsah tohoto spisu, jak byl konstatován při hlavním přelíčení. Nelze se přidati ani k další námitce, že skutková podstata uvedeného přečinu (§ 18 čís. 2), předpokládá vědomí pachatelovo (rozsudkem nezjištěné), že svojí zprávou znepokojí obyvatelstvo některého kraje nebo místa nebo část tohoto obyvatelstva. Odstavec čís. 2 § 18 odkazuje ovšem slovem »takovou nepravdivou zprávu« k ustanovení odst. čís. 1 téhož §. Avšak poukaz ten míří toliko na vedlejší větu, »již pokládati za pravdivou nemá dostatečných důvodů«, nikoli i na další obsah odst. čís. 1. To plyne z úvahy, že nebezpečí druhým odstavcem stíhané může nastati také samostatně beze současného nebezpečí stíhaného prvním odstavcem, takže tím kterým z obou odstavců jsou chráněny jiné právní statky. Proto není rozsudek právně mylný, třebaže uznává stěžovatelku vinnou přečinem šíření nepravdivých zpráv podle § 18 čís. 2 (3), ač není jím zjištěno vědomí stěžovatelčino, jehož by bylo bývalo třeba ke splnění skutkové podstaty přestupku podle § 18 čís. 1 zákona na ochranu rep.

Zmateční stížnost namítá konečně, že výrokem rozsudečným dává se stěžovateli za vinu porušení bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, a že toto trojí porušení není kryto odůvodněním rozsudku. Než, i když je zmateční stížnost v právu, že v této šíři nemá rozsudkový výrok v odůvodnění opory, nemůže přes to býti zmateční stížnosti přiznán úspěch; neboť zjištěními rozsudkovými je plně opodstatněn předpoklad, že jednáním obžalované byl poškozen aspoň jeden ze zmíněných právních statků, totiž veřejný pořádek. Poukazuje rozsudek tím, že označuje sdělení obžalované za tendenční, že jednala v úmyslu štvavém, zřejmě k porušení klidného soužití obyvatelů státu, tedy — ježto klidné soužití je zajisté věcí veřejného pořádku (viz rozh. č. 1819 sb. n. s.) — k porušení veřejného pořádku a tím aspoň k porušení jednoho ze statků chráněných § 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky. I když tedy odůvodněním rozsudku není kryto ani porušení veřejné bezpečnosti, ani bezpečnosti státu, nepadá to na váhu a nestala se obžalovanému žádná křivda, zvláště když rozsudek při výměře trestu nevzal za přitěžující, že činem obžalované byly porušeny všechny tři zmíněné právní statky. Namítá-li v této souvislosti zmateční stížnost, že s hlediska § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep. nestačí každé a jakékoliv porušení veřejného pořádku, jakým prý může býti i nepořádná chůze po ulici, sluší zdůrazniti, že v souzeném případě šlo skutečně o kvalifikované porušení veřejného pořádku, jak to stížnost předpokládá.

Tomu nasvědčuje již obsah rozšiřované zprávy. Šířitel obžalovaná mezi učiteli a školními dětmi nepravdivou zprávu, že četníci, aniž lid vyzvali k rozchodu, stříleli do bezbranných dětí. Toto jednání obžalované, o němž rozsudek prohlašuje, že se stalo v úmyslu štvavém, tudíž v úmyslu vyvolati u učitelů a dětí nepřátelské smýšlení proti četníkům jako bezpečnostním orgánům pro jejich postup za dotyčných demonstrací, dlužno nesporně považovati za velmi vážné ohrožení veřejného pořádku a nelze je srovnávati s porušením veřejného pořádku, způsobeným na příklad nepořádnou chůzí po ulici. — Neobstojí ani výtky, že obžalovaná neučinila nic více, nežli že svoji žádost o povolení pauzy přednesla učitelům, resp. ředitelům školy a že se spokojila s jejich zamítavým rozhodnutím o žádosti. Vždyť tento poukaz nemá vůbec žádného vztahu na přečin podle § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep., jenž záleží v šíření nepravdivých zpráv, naopak přichází okolnost ta v úvahu jen při uvažování o jednání obžalované ve směru přečinu § 15 čís. 1 citov. zák., o němž se stala řeč již na počátku. V důsledku toho padají a stávají se bezpředmětnými další úvahy k onomu poukazu připínané. Bylo proto zmateční stížnost zamítnouti.

Čís. 4819.

Byl-li obžalovaný při hlavním přeličení a nebyl-li jen při vyhlásování rozsudku, nejde o rozsudek vydaný podle § 459 tr. ř.; v takovém případě nepřichází v úvahu § 478 tr. ř., nýbrž platí tu v příčině včasnosti ohlášení a včasnosti provedení odvolání předpisy § 466 odst. 2 a § 467 tr. ř.

(Rozh. ze dne 23. října 1933, Zm I 791/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do usnesení krajského jako odvolacího soudu v Kutné Hoře ze dne 16. května 1933, jímž ohlášení a provedení odvolání obžalovaného z rozsudku okresního soudu v Chotěboři ze dne 18. září 1931, kterým byl uznán vinným přestupkem krádeže podle § 460 tr. zák., bylo zamítnuto, pokud se týče odmítnuto jako opožděné, takto: Napadeným usnesením byl porušen zákon v ustanovení § 466 odst. 2 a 467 tr. ř.; usnesení to se zrušuje a věc se odkazuje krajskému jako odvolacímu soudu v Kutné Hoře, by o odvolání obžalovaného po zákonu jednal.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Chotěboři ze dne 18. září 1931 byl obžalovaný uznán vinným přestupkem krádeže podle § 460 tr. zák., jehož se dopustil tím, že spolu s jedním spolupachatelem pro svůj užitek z držení a bez přivolení A. lesní správy v lese »M.« dne 21. června 1931 odňal dva smrky v ceně 60 Kč, a byl proto odsouzen k tuhému vězení 4 dnů zostřeného 1 postem nepodmíněně. Při hlavním přeličení,